הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שפח שפט

שפח דִּין אִם לֹא עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת יַחַד וְגַם לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בַּמָּבוֹי. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א שַׁבָּת ק"ל (ע"ב), וּדְלֹא כְּמִימְרָא דְּרַב שָׁם. ב בְּפֶרֶק ה' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (הט"ו) וּכְרַב.

א (א) [א]אִם לֹא עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת יַחַד וְגַם לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בַּמָּבוֹי, [א]מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכָל הַמָּבוֹי (ב) כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ, (ג) בֵּין עֵרְבוּ חֲצֵרוֹת עִם הַבָּתִּים בֵּין לֹא עֵרְבוּ. (ד) [ב]וּלְהָרַב רַבֵּנוּ מֹשֶׁה בַּר מַיְמוֹן, דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ חֲצֵרוֹת עִם הַבָּתִּים, אֲבָל אִם עֵרְבוּ חֲצֵרוֹת עִם הַבָּתִּים (ה) אֵין מְטַלְטְלִין בַּמָּבוֹי אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת:

שפט אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חַלּוֹן פָּתוּחַ לְבִקְעָה אוֹ לְקַרְפֵּף. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א עֵרוּבִין ס"ז (ע"א) מֵימְרָא דְּאָמוֹרָאֵי. ב טוּר בְּשֵׁם רַשִׁ"י (סז: ד"ה ישראל) וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּרֵישׁ פֶּרֶק ה' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"י) וְשֶׁכֵּן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם שָׁם. ג תּוֹסָפוֹת (שם ד"ה וישראל) בְּשֵׁם רַ"י שָׁם.

א [א]אֵינוֹ יְהוּדִי הַדָּר בַּמָּבוֹי (א) וְיֵשׁ לוֹ חַלּוֹן אֲחוֹרֵי בֵּיתוֹ פָּתוּחַ לְבִקְעָה * אוֹ לְקַרְפֵּף, אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ אֶלָּא אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בְּנֵי מָבוֹי אֲפִלּוּ מַכְנִיס וּמוֹצִיא גְּמַלִּים וּקְרוֹנוֹת (ב) דֶּרֶךְ הַמָּבוֹי כָּל הַיּוֹם, שֶׁחָפֵץ יוֹתֵר בְּאוֹתוֹ שֶׁפָּתוּחַ לוֹ מֵאֲחוֹרָיו לְבַדּוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲוִיר, וְהָוֵי פִּתְחוֹ לַמָּבוֹי (ג) כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ רָגִיל שֶׁאֵינוֹ אוֹסֵר. * וְהוּא שֶׁיֵּשׁ בַּבִּקְעָה אוֹ בַּקַּרְפֵּף יוֹתֵר מִסָּאתַיִם, אֲבָל אִם אֵין בּוֹ אֶלָּא סָאתַיִם, (ד) קָטָן הוּא וְלֹא נִיחָא לֵיהּ בֵּיהּ. וְיִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּתַח לְמָבוֹי וּפֶתַח מֵאֲחוֹרָיו לְקַרְפֵּף, וְשָׁכַח וְלֹא עֵרֵב, אִם הַקַּרְפֵּף יוֹתֵר מִסָּאתַיִם אוֹסֵר, לְפִי (ה) שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ וְאֵינוֹ מִסְתַּלֵּק מִן הַמָּבוֹי, [ב]וְאִם הֻקַּף לְדִירָה, אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִסָּאתַיִם אֵינוֹ אוֹסֵר כֵּיוָן שֶׁרָאוּי לוֹ. (ו) * [ג]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּאַדְּרַבָּה אִם הֻקַּף לְדִירָה אֲפִלּוּ בֵּית סָאתַיִם אוֹסֵר, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֻקַּף לְדִירָה אֵין בּוֹ אֲוִיר וְאֵינוֹ חָפֵץ בּוֹ לְהִסְתַּלֵּק בִּשְׁבִילוֹ מִן הַמָּבוֹי:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְעֵרְבוּ דֶּרֶךְ פִּתְחֵיהֶם עַיֵּן שָׁם. וְשָׁם הֵבִיא מִכִּתְבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל דְּאִיתָא שָׁם (פע"ח שער השבת פ"ד) יְעָרֵב בְּכָל שַׁבָּת שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת וְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְיִבְצַע בַּלַּיְלָה בְּשֶׁל שִׁתּוּף וּבַבֹּקֶר בְּשֶׁל עֵרוּב, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, מַשְׁמַע שֶׁהָיָה פּוֹסֵק כְּהָרַאֲבַ"ד שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁתֵּף בְּפַת כו' וּמִסְתָּמָא הָיָה פַּת לַשִּׁתּוּף כו', וְעַיֵּן בַּכְּתָבִים (שער הכוונות דרושי שבת דרוש א) שֶׁהָאֲרִ"י זַ"ל הָיָה מְעָרֵב בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת וּמְזַכֶּה:

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ה) **אֵין.** וְאִם נִתַּר בְּצוּרַת הַפֶּתַח אוֹ בִּשְׁנֵי פַסִּין, הַמָּבוֹי שָׁרִי, וְעַיֵּן סִימָן שס"ג סָעִיף כ"ו. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **אוֹ לְקַרְפֵּף. נִרְאֶה לִי שֶׁלֹּא הִתִּירוּ אֲפִלּוּ בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ קַרְפֵּף אֶלָּא בְּקַרְפֵּף דּוּמְיָא דְּבִקְעָה שֶׁהוּא פָּתוּחַ לְמָקוֹם אַחֵר,** דְּאִלּוּ בְּשֶׁאֵין לוֹ פֶּתַח אֶלָּא כְּלַפֵּי בֵּיתוֹ, הַאֵיךְ יִסְתַּלֵּק מִן הַמָּבוֹי, וַהֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לָצֵאת לַשּׁוּק וְלַעֲשׂוֹת צְרָכָיו חוּץ לְבֵיתוֹ אֶלָּא דֶּרֶךְ מָבוֹי [רִיטְבָּ"א (סז: ד"ה יותר)]. וּלְפָלָא שֶׁלֹּא הֱבִיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים:

* **וְהוּא שֶׁיֵּשׁ בַּבִּקְעָה אוֹ בַּקַּרְפֵּף יוֹתֵר מִסָּאתַיִם. לִכְאוֹרָה** בַּגְּמָרָא (סז:) וְכֵן בָּרַמְבַּ"ם (פ"ה הי"ז) לֹא נִזְכַּר הַנַּפְקָא מִנָּהּ בֵּין יָתֵר מִבֵּית סָאתַיִם לְבֵית סָאתַיִם רַק לְעִנְיַן קַרְפֵּף, **נוּכַל לוֹמַר, דִּלְעִנְיַן בִּקְעָה שֶׁפָּתוּחַ לְכָל צַד, [ב]אֲפִלּוּ בִּקְעָה קְטַנָּה שֶׁאֵין בּוֹ כִּי אִם בֵּית סָאתַיִם גַּם כֵּן נִיחָא לֵיהּ בֵּיהּ טְפֵי מִן הַפֶּתַח שֶׁפָּתוּחַ לַמָּבוֹי מִשּׁוּם דִּנְפִישׁ אֲוִירָהּ טְפֵי, וְעַיֵּן:**

* **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר. וַהֲלָכָה כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה,** שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת רַשִׁ"י (סז: ד"ה ישראל) וְהָרַמְבַּ"ם (שם ה"י) וְהָרַב הַמַּגִּיד, וּלְפִיכָךְ הָכִי נָקְטִינַן [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ממחלוקת)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָעֵרוּב שֶׁמַּנִּיחוֹ גַּם לְשֵׁם שִׁתּוּף, וּבָזֶה יוֹצֵא לְכֻלֵּי עָלְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ"א (עא: ד"ה ודעת רבותי) בְּהֶדְיָא:

א (א) **אִם לֹא עֵרְבוּ וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף אִם לֹא עֵרְבוּ וְכוּ', דְּאִם עֵרְבוּ, הֲרֵי הוּא גַּם כֵּן כְּעֵין שִׁתּוּף מָבוֹי וּכְבַסִּימָן הַקּוֹדֵם: (ב) **כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ.** וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְהוֹצִיא מֵחָצֵר לַמָּבוֹי כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ וְכֵן מִן הַמָּבוֹי לֶחָצֵר, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שע"ב סָעִיף א', דְּלֹא תִּקְּנוּ חֲכָמִים שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת אֶלָּא לְהַתִּיר לְהוֹצִיא לַמָּבוֹי כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בַּבַּיִת, אֲבָל לְעִנְיַן חֲצֵרוֹת וּמְבוֹאוֹת עַצְמָן לֹא תִּקְּנוּ וּרְשׁוּת אֶחָד הוּא דְּמֻתָּר לְטַלְטֵל מִזֶּה לָזֶה. וְכֵן שָׁוִין הֵם גַּם בָּזֶה (ה) דִּכְמוֹ דְּמֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכָל הֶחָצֵר כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכוֹ אַף אִם לֹא עֵרְבוּ עִם הַבָּתִּים, כֵּן מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכָל הַמָּבוֹי אַף אִם לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בְּנֵי הַחֲצֵרוֹת עִם הַמָּבוֹי. וּפְשׁוּט דְּכָל זֶה מַיְירֵי שֶׁהָיָה הַמָּבוֹי עַצְמוֹ מְתֻקָּן בְּלֶחִי וְקוֹרָה כַּדִּין: (ג) **בֵּין עֵרְבוּ חֲצֵרוֹת וְכוּ'.** דִּמְצוּיִין (ג) כְּלֵי הַבַּיִת בֶּחָצֵר, וְשַׁיָּךְ לְמִגְזַר דִּלְמָא אָתֵי לְאַפּוּקֵי כְּלֵי הַבַּיִת לַמָּבוֹי, אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרִי: (ד) **וּלְהָרַמְבַּ"ם וְכוּ'.** וְלַהֲלָכָה (ג) נָקְטִינַן כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה. וַאֲפִלּוּ לְהָרַמְבַּ"ם, דַּוְקָא כְּשֶׁהַמָּבוֹי מְתֻקָּן בְּלֶחִי וְקוֹרָה, אֲבָל אִם הוּא מְתֻקָּן בְּצוּרַת הַפֶּתַח גַּם לְדִידֵיהּ מֻתָּר בְּכֻלּוֹ [אַחֲרוֹנִים]:

א (א) **וְיֵשׁ לוֹ חַלּוֹן וְכוּ'.** וְכָל שֶׁכֵּן (ה) אִם הוּא פֶּתַח גָּמוּר: (ב) **דֶּרֶךְ הַמָּבוֹי.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דֶּרֶךְ הַפֶּתַח הַפָּתוּחַ לַמָּבוֹי: (ג) **כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ רָגִיל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, כְּמוֹ חָצֵר הַפָּתוּחַ לִשְׁנֵי מְבוֹאוֹת וּבְפֶתַח אֶחָד אֵינוֹ רָגִיל לָצֵאת וְלָבוֹא דֶּרֶךְ בּוֹ לַמָּבוֹי, אֵינוֹ אוֹסֵר עַל אוֹתוֹ הַמָּבוֹי, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שפ"ו סָעִיף ט': (ד) **קָטָן הוּא וְלֹא נִיחָא וְכוּ'.** וּבְאֹפֶן זֶה, (ג) אֲפִלּוּ הָיָה פֶּתַח גָּדוֹל פָּתוּחַ לָהֶן גַּם כֵּן אֵינוֹ מִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה הַפֶּתַח שֶׁבַּמָּבוֹי, וְאוֹסֵר עַל בְּנֵי הַמָּבוֹי. וְהוּא שֶׁרָגִיל (ג) יוֹתֵר בְּהַפֶּתַח שֶׁהוּא לְצַד הַמָּבוֹי: (ה) **שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ.** שֶׁהוּא כַּרְמְלִית וְאֵין מְטַלְטְלִין בּוֹ אֶלָּא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת [מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמָבוֹי שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ], אֲבָל אִם הוּא רַק בֵּית סָאתַיִם אוֹ פָּחוֹת, כֵּיוָן דְּמֻתָּר לְטַלְטֵל (ד) בְּתוֹכוֹ, נִיחָא לֵיהּ בֵּיהּ טְפֵי. וְאַף עַל גַּב דִּלְגַבֵּי עַכּוּ"ם חֲשִׁיב בֵּית סָאתַיִם זוּטְרָא, (ה) לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל נְפִישׁ, דְּהָא בְּשַׁבָּת לֵיכָּא הוֹצָאַת מַשָּׂאוֹת יְתֵרִין וְסַגִּי בְּהָכִי וּנְפִישׁ אֲוִירָא מִמָּבוֹי: (ו) **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר וְכוּ'.** הוּא דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת (סז: ד"ה וישראל) לְבַד, דִּסְבִירָא לְהוּ דְּמֻקָּף לְדִירָה גָּרַע טְפֵי כֵּיוָן דְּאֵין בּוֹ אֲוִיר כָּל כָּךְ. (ו) וְהָא דְּנָקַט 'אֲפִלּוּ בֵּית סָאתַיִם' אַף עַל גַּב דִּלְדִידְהוּ בֵּית סָאתַיִם גָּרַע טְפֵי, שֶׁאֵין בּוֹ אֲוִיר כָּל כָּךְ, מִכָּל מָקוֹם נָקַט הָכִי, הוֹאִיל דִּכְשֶׁלֹּא הֻקַּף לְדִירָה בֵּית סָאתַיִם עָדִיף טְפֵי מִן יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם, לְכָךְ קָאָמַר דִּכְשֶׁהֻקַּף לְדִירָה אוֹסֵר אֲפִלּוּ בֵּית סָאתַיִם, וְהוּא הַדִּין יוֹתֵר מִסָּאתַיִם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ה) גְּמָרָא (צא:): (ג) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"א): (ג) שֶׁהוּא דַּעַת רַשִׁ"י (שבת קלא. ד"ה בתים) וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה מי גרם) וְרַאֲבַ"ד (עירובין פ"ה הט"ו) וְרַשְׁבָּ"א (שם ד"ה אלא). בְּשֵׁם מוֹרוֹ, וְרִיטְבָּ"א (שם ד"ה אלא), וּמַשְׁמָעוּת הָרִי"ף (נב.) וְהָרֹא"ש (פי"ט סי' א) שֶׁהִשְׁמִיטוּ לְהָא דְּרַב וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אם לא) וְהַמְּאִירִי (קל: ד"ה חצר), וְכֵן הִסְכִּים בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א):

א (ה) עַיֵּן בְּרִיטְבָּ"א (סז: ד"ה ישראל), וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פ"ה הי"ז): (ג) כֵּן מַסִּיק הָרַשְׁבָּ"א (סז: ד"ה רב) וְהָרִיטְבָּ"א (שם), דְּלֹא כְּהָרַאֲבַ"ד, וְכֵן מַשְׁמַע בָּרַמְבַּ"ם (שם): (ג) רַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי' ג) וְהוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב): (ד) **אַף שֶׁאָסוּר לְהוֹצִיא מֵהַבַּיִת לְהַקַּרְפֵּף** [אַחֲרוֹנִים]: (ה) רַשִׁ"י (שם ד"ה ישראל): (ו) תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ג):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו"ע הרב הוסיף: וכלים ששבתו בתוכו והוציאם למבוי שאינו משותף או לחצר שאינה מעורבת בדרך מלבוש או באיסור, מותר לטלטלם שם ביותר מד"א אבל אסור לטלטלם מחצר למבוי או להיפך כמ"ש בסימן שע"ב [ועיין שם ס"א בביה"ל ד"ה שמא יטלטל]. **ב]** אבל בשו"ע הרב (ס"א) חילק גם לענין בקעה בין יותר מבית סאתים לפחות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah